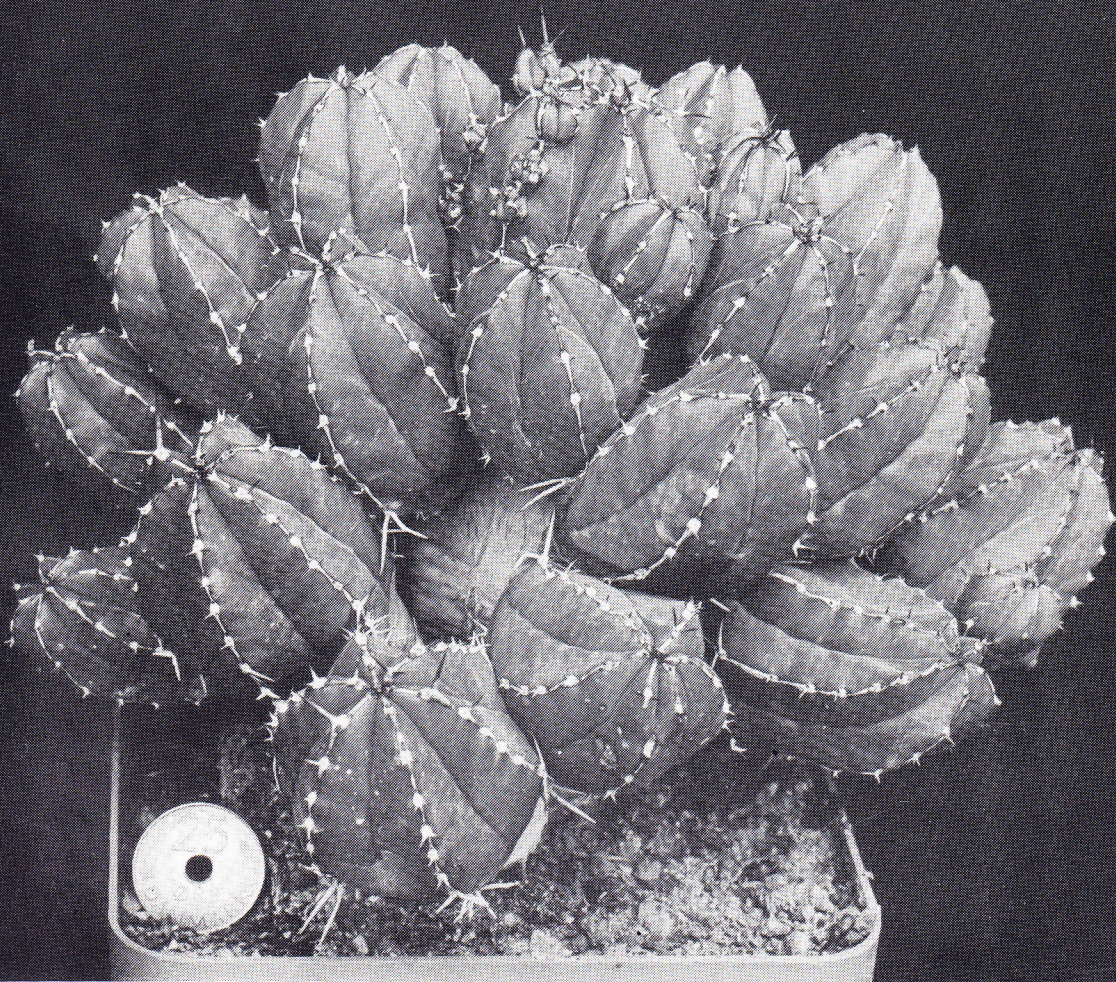

KAKTUS

1983

ÄRG. 18 – NR. 3

KAKTUS udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Hans Grønlund, Hornemanns Vænge 27, 3. tv., 2500 Valby

Tryk: C. Nordlundes Bogtrykkeri, 3400 Hillerød

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 100 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemsskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, DK-2700 Brønshøj. Giro-nr. 6 57 87 13 - About membership apply to mr. Otto Forum Sørensen.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

15. februar, 15. maj, 15. august, 5. november

Annoncepris: ¼ side 200 Dkr. - Preise für Anzeigen: ¼ Seite 200 Dkr. - Price for ads.: ¼ page 200 Dkr.

Selskabets styrelse:

Formand: Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, DK-2770 Kastrup, telf. (01) 51 66 06.

Næstformand: Torbjörn Haldammen, PL 2501, S-170 90 Fjärdhundra, telf. 0171 - 915 74.

Ekstern sekretær: Find Aalbæk Madsen, Langedamsvej 11, DK-5500 Middelfart, telf. (09) 41 28 56.

Intern sekretær: Jytte Thybo, Oustrup Fiskeri, Ørre, 7400 Herning.

Kasserer: Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, DK-2700 Brønshøj, telf. (02) 94 61 74.

Bestyrer af diateket: Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tåstrup, DK-8410 Rønde, telf. (06) 36 73 25.

Bibliotekar: Erik Holm, Fruehøjvej 36, 2. tv., 7400 Herning, telf. (07) 12 32 82.

Redaktionsmedlemmer:

Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, N-2013 Skjetten.

Helmut Broogh, Am Beisenkamp 78, Wattenscheid, D-4630 Bochum 6.

Hans Keil, Lærkevej 17, D-2381 Ny Bjernt, Sydslesvig.

Hans Skovsgård, Klostervej 20, Breum, DK-7870 Roslev.

Georg A. Sydow, Amagerbrogade 299, st. tv., DK-2300 København S.

Redaktør af »Meddelelser fra N.K.S.«:

Find Aalbæk Madsen, Langedamsvej 11, DK-5500 Middelfart.

Bibliotekar:

Erik Holm, Fruehøjvej 36, 2. tv., DK-7400 Herning, telf. (07) 12 32 82.

Larseric Arne, Box 106, S-430 63 Hindås, telf. 0301 - 106 32.

Forsidebilledet viser et meget smukt og velproportioneret eksemplar af *Euphorbia echinus*. Planten befinder sig i Peter Brandt Pedersens samling. Fotografiet er optaget af Hans Grønlund.

Red.

Euphorbia

Dette er 5. del af en artikelserie om slægten Euphorbia. De forudgående dele blev bragt i KAKTUS 1982-3, 1982-4, 1983-1 og 1983-2.

Gruppe 22 indeholder - med et efterhånden forslidt udtryk - rene perler. Fælles for dem er en ofte stor *caudex* med mange, grenede skud, og tornene sidder ligesom på et skjold, der så igen er nærmest sammenvokset med de øvrige skjolde. *E. aeruginosa* (fig. 49) er en smuk, sirlig plante. Smukke brune torne, meget mørke skjolde, og de enkelte grene veksler i farverne grøn, blå og blålig hvid. Vokser ganske pænt, men bryder sig absolut ikke om lave temperaturer. Den dør imponerende hurtigt ved temperaturer under 10° C - det er i hvert fald min kedelige og dyrekøbte erfaring. Fra frø går det langsomt, men allerede frøplanter på 1 år har den voksne plantes mønster. Mine forsøg med stiklinge har til dato været en definitiv fiasko. Moderplanterne dør af indre og sandelig også ydre blødninger. Stiklingene rådner eller tørrer op og væk! Det kan imidlertid lade sig gøre. Under foreningens Englandstur i 1980 besøgte vi Tom Jenkins i Spalding. Han stikker planterne meget fugtigt og varmt i spændt luft og får gode resultater. Gid det var mig. Hvor forrige plante var hjemmehørende på Madagaskar, så kommer de næste 6 fra Sydafrika og Zimbabwe og er selvfølgelig noget mere temperaturufølsomme. Mine planter overvintres ved min sædvanlige drivhustemperatur, som ret tit er betænkelig nær 0° C. Men når bare planterne holdes tørt, så tåler de det. De kan se temmelig trætte og noget afrakkede ud efter sådan en vinter, men de strutter af sundhed og vigør i maj. *E. groenewaldii* (fig. 50) og *E. stellata* (fig. 51) er to sjældent sete planter, hvilket skyldes at frø så sjældent udbydes til salg. Lidt nemmere at få fat i er *E. enormis* (fig. 52), eftersom den netop tit fås som frø. Den vokser temmelig hurtigt, og den her afbillede plante er kun 3 år. *E. tortirama* (fig. 53) bør med tiden også blive mere almindelig, idet det kan ses på den her afbillede plante, at den både sætter hanblomster og enkelte hunblomster. Sommeren 1980 gav 7 spiredygtige frø, så der må være og komme en del planter rundt omkring hos samlere. Min egen favorit i den sydafrikanske gruppe er *E. persistens* (fig. 54). Den er vældig robust, den ser altid »glad og tilfreds ud«, også i hviletiden, hvor f.eks. *E. stellata* kan ligne den

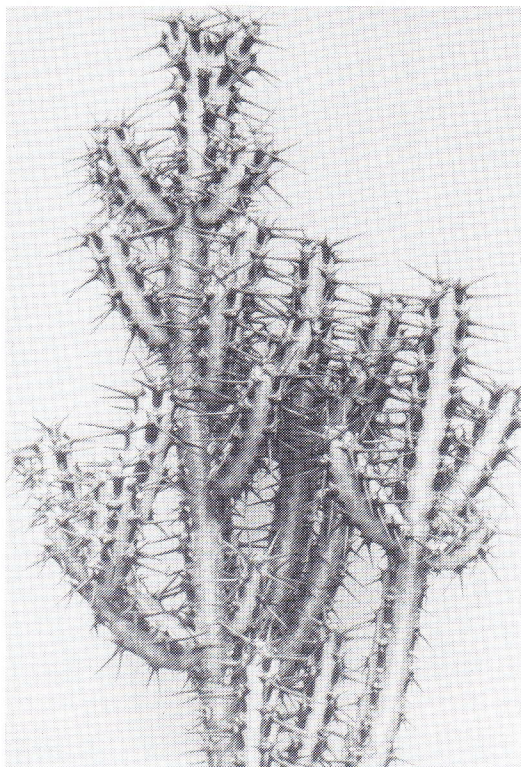

Fig. 49: *Euphorbia aeruginosa* (Helmut Broogh fot.).

rene katastrofe med døde grene, og *E. tortirama* kan se meget slatten ud. Denne plante her sætter også frø og er altså i besiddelse af både han- og hunblomster. Frøplanterne vokser temmelig langsomt, men starter dog allerede et par måneder efter spiring med at danne de karakteristiske grene. Der findes en geografisk form af denne art fra Swaziland med smukt marmorerede grene. Den sidste plante, der kort vil blive omtalt her, er en plante jeg fik undre et besøg i en lokalkreds i Chichester i England (fig. 55). Jeg mener, det drejer sig om *E. squarrosa*, som er hjemmehørende i denne gruppe. Hverken i udseende eller væremåde adskiller den sig væsentligt fra *E. stellata*. Formering: frø. Tit læser man i mange amerikanske blade, at disse planter kan stiklingsformeres. Man skærer skudspidsen af grenen og fjerner først selve grenen, når den er begyndt at skyde. Jeg formoder, at dette kan lade sig gøre i Californiens sol, men tvivler

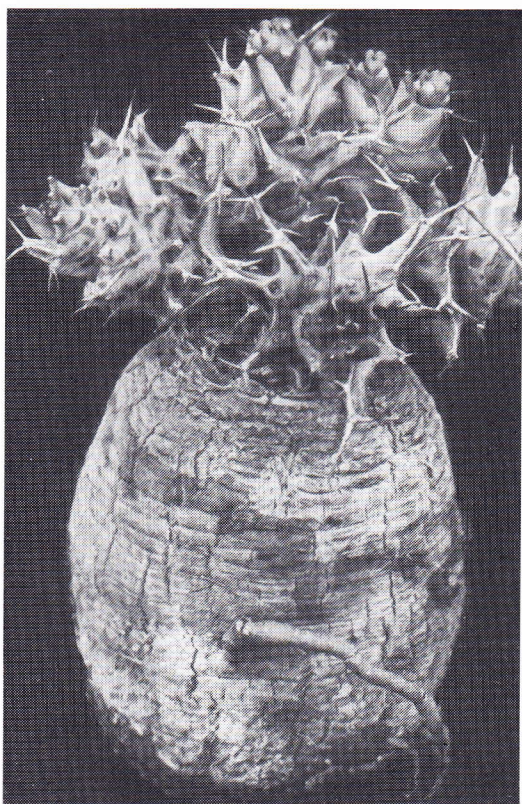

Fig. 50: *Euphorbia groenewaldii* (Helmut Broogh fot.).

Fig. 51: *Euphorbia stellata* (Helmut Broogh fot.).

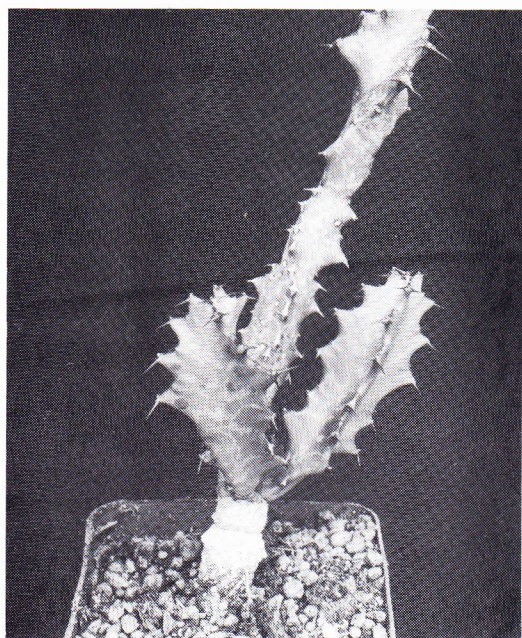

Fig. 52: *Euphorbia enormis* (HG fot.).

Fig. 53: *Euphorbia tortirama* (HG fot.).

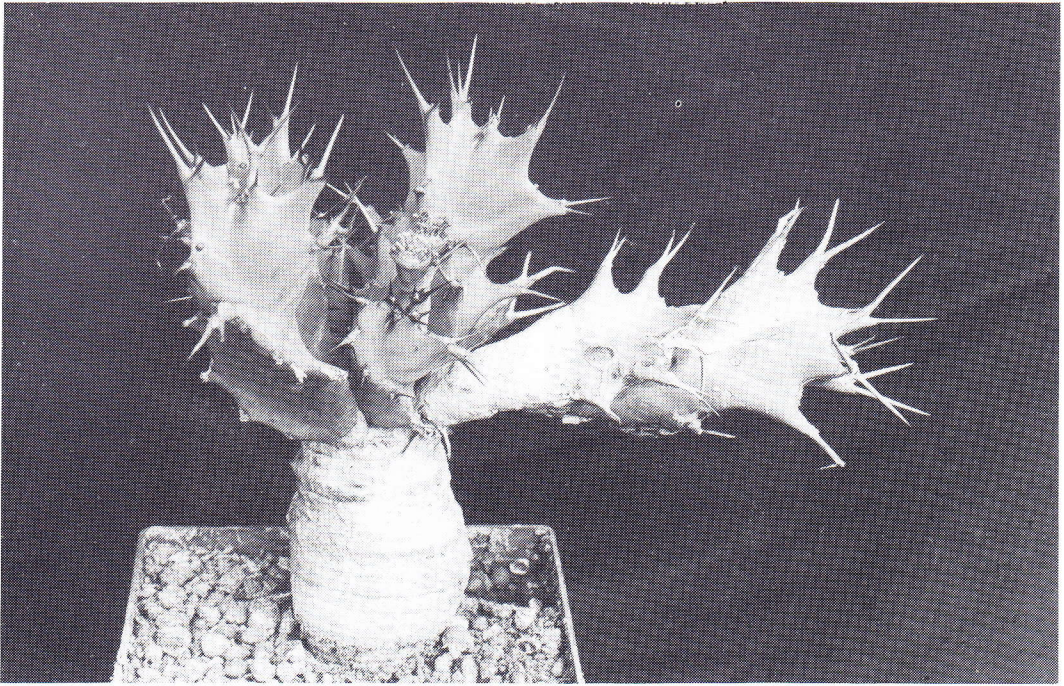

Fig. 54: *Euphorbia persistens* (HG fot.).

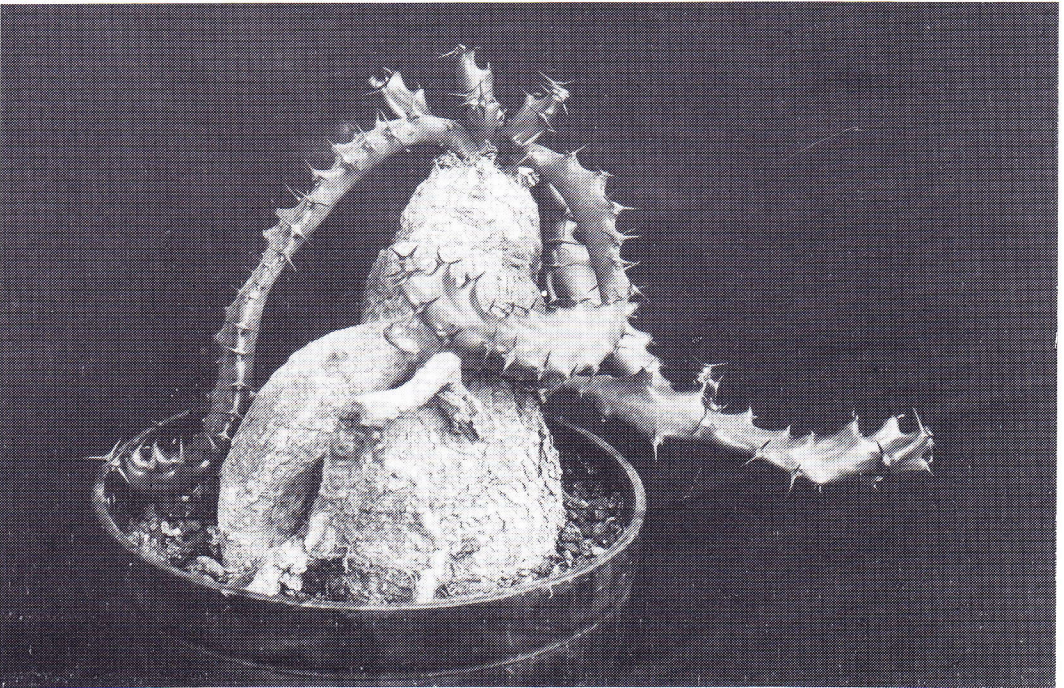

Fig. 55: *Euphorbia squarrosa* (HG fot.).

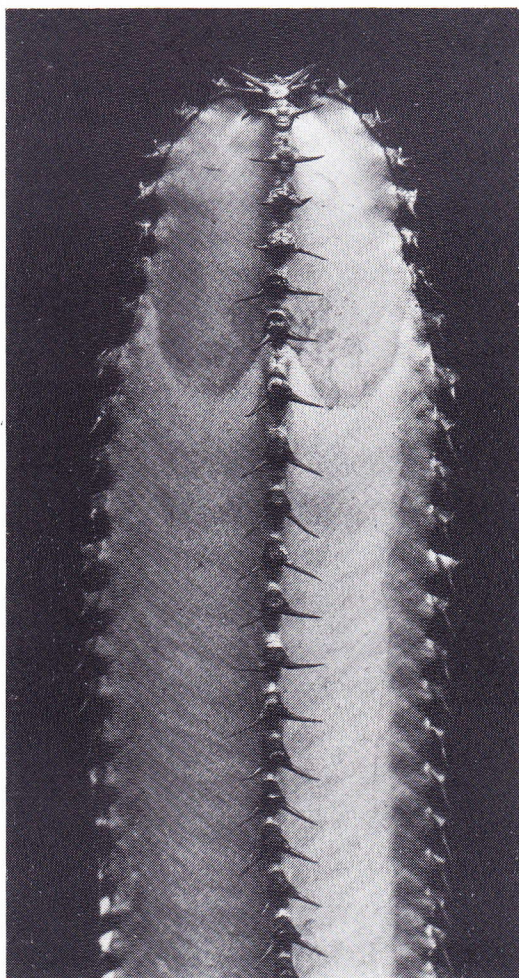

Fig. 56: *Euphorbia canariensis* (HG fot.).

oprigtigt på, at det nordiske klima er særlig velegnet til denne formering. Men prøv selv.

Gruppe 23 er træagtige, ret varmekrævende planter, som især kan anbefales til folk med god plads. Det eneste medlem af gruppen, der ses i kultur, er *E. ramipressa*, dog oftest under det forkerte navn, *E. alpicornis*. Den formeres let ved stiklinge, så når planten bliver for stor, så frem med kniven.

Gruppe 24 er en stor gruppe med typisk kaktuslignende arter. Mange af dem bliver kandelaberformede og ligner ret beset de store *Pachycereus* fra Amerika. Den almindeligste repræsentant for denne gruppe er vel nok *E. canariensis* (fig. 56), som vokser lige godt i vinduet og drivhuset, og tåler lave temperaturer nogenlunde. Skulle planten

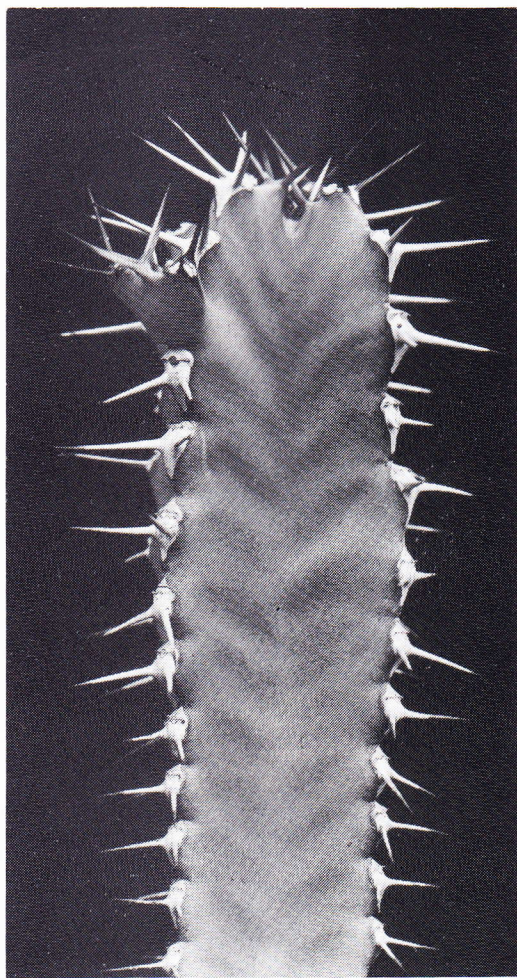

Fig. 57: *Euphorbia parciramulosa* (HG fot.).

komme til at se lidt gul ud og skrumpet noget ind i vinterhalvåret, så vær ej nervøs, forårssolen skal nok få den bragt i rette humør igen. Denne plante vokser ikke vanvittigt hurtigt, men danner dog med tiden en rigtig pæn gruppe. Fra det sydlige Arabien kommer *E. parciramulosa* (fig. 57), som nærmest må betegnes som en ret sjælden, varmekrævende, langtornet, lysegrøn fætter til forrige. Desværre for artiklen (?) har jeg i min samling ingen af de almindeligere søjler: *avasmontana*, *cactus*, *coerulescens* (fig. 58), *cooperi*, *excelsa*, *franchiana*, *grandialata*, *grandicornis*, *heterocroma*, *lydenburgensis*, *resinifera*, *triangularis*, *trigona* («cowboycactus» - strålende populærnavn!) og *virosa*. Jeg er dog begyndt at så en hel del af dem, se figur 58, idet som nævnt tidligere, så giver frøformerne de bedste muligheder for at finde

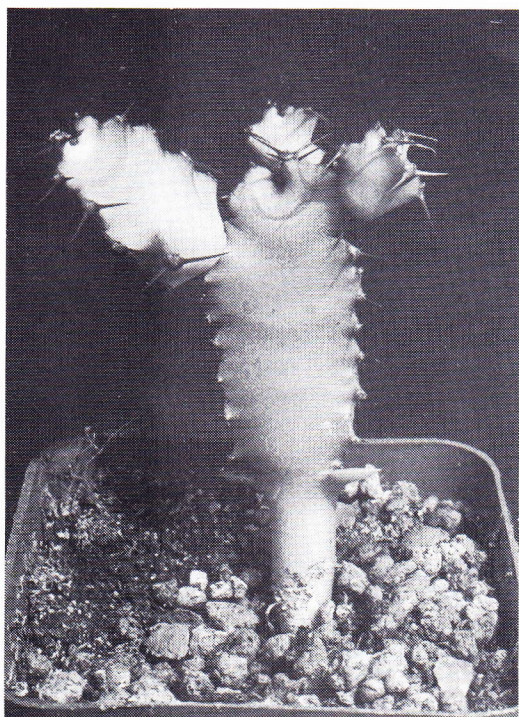

Fig. 58: Frøplante af *Euphorbia coerulescens* (HG fot.).

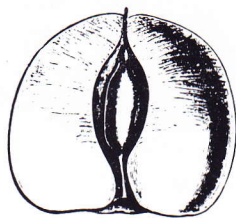

Fig. 59: *Euphorbia opuntioides* (HG fot.).

planter med de sjoveste marmoreringer, den mest blå farve og de mest snoede grene. Inge Clausen har sået en mængde af både *E. excelsa* og *E. griseola*, og blandt frøplanterne var der virkelig mange spændende former. Af en eller anden besynderlig grund fik Hans Grønlund og jeg ikke fotograferet *E. officinarum* og *E. echinus* (Vi fik fotograferet *Euphorbia echinus* - se forsiden. HG). Vi skal forsøge at råde bod på det senere, idet disse to planter bør kunne finde plads i de fleste samlinger. Hver gruppe har sit sorte får, så som sidste plante i gruppen skal *E. opuntioides* fra Angola omtales her. Som det fremgår af billedet, så ligner den faktisk en *Opuntia* (fig. 59). Dette vil blive endnu mere udtalt, når planten er blevet 2-3 år ældre. Den er ikke vanskelig, kun en anelse langsom. Jeg vil tro, at den tåler lavere temperaturer, end man rent umiddelbart skulle tro. Men - jeg har kun den ene plante - endnu, så jeg anbringer den klogeligst i vindueskarmen i november. Blomsten hos denne art er selvfølgelig heller ikke noget særligt, men blomsterkoppen er smukt rød, hvilket giver planten et rigtigt net aktiv om sommeren.

(fortsættes)

Peter Brandt Pedersen

Werner Rauh 70

Da professor, dr. Werner Rauh er født i 1913, så fejrede han den 16. maj sin 70 års fødselsdag. Indtil 1981 var han direktør for Institutet for Systematisk Botanik og for den botaniske have ved universitetet i Heidelberg.

Ud over at passe sit arbejde ved disse institutioner,

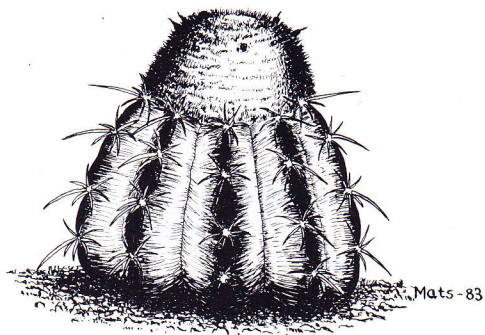
havde han mulighed for at følge sine egne mål: en udforskning af vegetationen i tropiske højlands-områder. Dette førte ham på forskningsrejser til Peru, Ecuador, Madagaskar, Øst-, Syd- og Nordafrika, Israel, Arabien og New Guinea; men de fleste af hans rejser gik til landene i Nord-, Mellem- og Sydamerika.

Af videnskabelig værdi er hans mange opdagelser, førstegangsbeskrivelser, enkeltpublikationer og bøger - bøger, som han selv har taget fotografierne til. Blandt bogtitlerne kan man nævne: »Didiereaceen«, »Vegetation von Madagaskar«, »Kakteen an ihren Standorten«, »Bromelien« og en række andre, som også er meget værdsatte blandt plantevenner. Nogle af hans bøger er blevet oversat og læses over hele verden.

Mange af de planter, som er opdaget og indsamlet af Rauh, er med til at gøre samlingen i den botaniske have i Heidelberg værdifuld. Nogle af planterne er opkaldt efter ham, f.eks. slægten *Rauhia* (Amaryllidaceae), *Raubiella* (Orchidaceae), *Rauhocereus* (Cactaceae), *Tillandsia rauhii* (Bromeliaceae) og mange andre.

Hans præstationer og fortjenester har fundet meget national og international anerkendelse. Også samlere af kaktusser og andre sukkulenter har meget at takke professor Rauh for, og vi sender ham de hjerteligste lykønskninger på hans »runde« fødselsdag og ønsker ham alt godt for fremtiden: lykke, sundhed og kræfter til at arbejde videre. Alt dette må han, som også i de forgangne årtier, på ærlig vis dele med sin kone og rejseselederske, Hilde Rauh.

Helmut Broogh

The Planthunter

Ny, fräsch tidning med spännande och unika reseskildringar! Inge Hoffmann skriver om Euphorbia och Pachypodium från sin intressanta Madagaskar-resa 1982, H. Schlosser berättar om sitt mödosamma sökande efter *Notocactus werdermannianus* i Uruguay, och H. Muller skriver om Pulque och Tequila - de välkända rusdryckerna från Mexico. Engelsk text. 40 s. Rikt illustrerad. Endast 20 Skr. på postgiro 472 94 95-4. Mats Nilsson, Torsvedsv. 12, S-632 39 Eskilstuna, Sverige.

Svenska regionbiblioteket

Adress: Larseric Arne

Box 106

430 63 HINDÅS

Telefon: 0301/10632 tid: 1800-2000

Postgiro: 473 87 16-2

Personligt besök välkomnas. Vägbeskrivning på begäran.

Med dessa inledande »fakta« är jag beredd att effektuera dina låneönskemål. Du har att välja på 45 st boktitlar, flera tidskrifter, årsbok och inte minst kataloger med många fina foton. Den fullständiga boklistan får du om du ringer eller skriver till mig.

De flesta böcker är på engelska eller tyska men det finns också svenska utgåvor, som den färgstarka boken Kaktusar av Herbel med matnyttig text till och de nyligen utkomna tvillingböckerna Kaktus i naturen av Thelander med strålande färgfoton på kaktéer i det vilda.

Några böcker är danska och ett par tryckta i Norge, som 126 kaktus og andre sukkulenter av Oudshoorn.

Flera böcker är helt nya, utkomna 1982 och 1983. Några smakprov. Vad sägs om en bok på 750 sidor med över 720 bilder i svartvitt och färg, som inte bara behandlar alla kända kaktusarter utan också ger information om allt tänkbart inom kaktushobbyn. En sådan uppslagsbok är Haages Kakteen von A bis Z, som också är späckad med fina, naturtroga teckningar på olika arter.

Om du verkligen vill sätta dig in i kaktusars uppbyggnad och livsbetingelser måste du låna Hechts nya Handbuch der Kakteen. Den innehåller även 306 förstklassiga färgfoton, vilka visar kaktusar i all sin blomprakt.

Pilbeam, som skrivit boken om Mammillaria, har i år komit ut med ett lika strålande verk om Haworthia och Astroloba. Hans båda tidigare häften i samma ämne, redan klassiska, har nu överträffats.

En bok fylld med nycklar, bestämningstabeller, efter vilka du kan examinera en okänd suckulent och hänföra den till rätt familj och släkte. Illustrerad med instruktiva teckningar och med en rikhaltig ordlista. En sådan bok har den välkände engelske botanisten Rowley gett ut med titeln Name that Succulent.

Mer finns att berätta, men du får själv botanisera bland alla boktitlar.

Vilka bestämmelser gäller nu för boklån? I stort samma, som det danska huvudbiblioteket har: Lånetid 1 månad (för böcker över 1 kg - 2 mån) Låntagaren erlägger porto i båda riktningarna (undantag för våra nordiska medlemmar, som endast betalar returportot).

Ytterligare några villkor star i Råd och Regler Runt Region-boklån, som du får med boklistan. Ett av dessa kanske jag skulle ta upp här. Normalt utlånas en bok åt gången men när du beställer, ange fler böcker på en gång så skickar jag den som för tillfället finns inne. Har du inte fått en beställd bok inom 2 veckor så betyder det att den är utlånad.

Till sist: använd rabattfrimärken för egen frankering. Att det tar längre tid för en bok att nå biblioteket, behöver du inte tänka på - postgången är inte inräknad i lånetiden.

På återhörande
Larseric

MEDDELELSER

fra Nordisk Kaktus Selskab

Normalt følger der et sæt »meddelelser« med KAKTUS; men det gør der ikke med dette nummer af bladet, da det udkommer stærkt forsinket. Først med oktober-nummeret følger »meddelelserne«. KAKTUS 1983-4 forventes at være »på gaden« i slutningen af oktober måned.

Levende Hobby

1982 blev et rigtigt udstillingsår for Nordisk Kak-tusselskab. I kredsmødelserne har vi kunnet læse om udstillinger rundt om i landet. Her i Herning deltog vi for femte gang i udstillingen »Levende Hobby«. Vi skulle udstille sammen med Orkidéforeningen, Fugleforeningen og Herning-egnens Havekredse. Som medarrangør kan vi ikke nøjes med at afsætte en enkelt weekend eller to til udstillingen; vi må »leve med den« et helt år. Det følgende er notater fra møder gennem året forud for udstillingen - suppleret med de tanker, som vi gjorde os om vor egen stand:

November 1981: Datoen for udstillingen i 1982 er fastsat; det bliver den 15., 16. og 17. oktober.

19. februar 1982: Fællesmøde mellem de fire foreninger. Kan vi økonomisk klare at leje begge haller? Det er vores 5-års jubilæum som udstillere, og haveelskabet fylder 60 år. Der bliver nedsat tre udvalg, hvori der sidder folk fra hver af de fire foreninger.

Øverst: Det officielle symbol for Hernings 100 års jubilæum.

Nederst: Vestjyllandskredsens udgave af samme symbol - opbygget af leca, nitrofoska og masser af kaktusser.

April: Hvordan skal vor egen stand være? Det må godt være noget nemt, for vi er ved at være trætte af at lave udstilling hvert år.

15. april: Fællesmøde. Budgetoverslaget bliver godkendt, og dermed er det vedtaget, at vi skal leje begge haller - det er en fordobling af arealet! En kæmpe-pergola af rafter skal kæde de enkelte stande sammen.

Maj: Nu må vi altså i gang med at planlægge vor egen stand. Vi kan måske bruge pergolaen - dekorere den med bladvakter og andre hængende planter - og så ellers få fat i nogle store cementrør til den øvrige udstilling. Det er da forholdsvis nemt.

10. juni: Fællesmøde. Herning kommune ansøgt om tilskud i form af beskæftigelsesarbejde til fremstilling af pergolaen.

Juni: Vi må ikke bruge cementrør i hallen, da de kan ødelægge gulvet, og ideen med de hængende planter duer heller ikke, da vi ikke er placeret i nærheden af pergolaen. Vi holder sommerferie og vil slet ikke tænke på udstilling.

11. august: Fællesmøde. Kommunen skal rykkes for svar angående pergolaen. Der bliver gartnerudstilling i hallen en måned før »Levende Hobby«. Vil det få indflydelse på vort besøgstal? Tilsagn fra A.O.F., Husflidsselskabet og Kolonihaveforbundet om at være gæsteudstillere.

August: Nu bliver vi nødt til at planlægge vores udstilling. Hvad med at udnytte det faktum, at Herning kommune bliver 100 år? Vi kan måske lave 100-års symbolet i kaktusser? Hvis vi ikke har nok ens kaktusser, så kan vi måske låne nogle i Rødekro.

8. september: Der skal stadig rykkes for svar fra beskæftigelsesudvalget angående pergolaen. Det haster med at få pressestoffet ind. Vi har glemt at kontakte Herningbladet. Det må gøres omgående.

September: Vi kan købe de manglende kaktusser billigt hos Harald Mathiasen i Rødekro, hvis vi

aftager dem nu. Der må et par tomatplanter ud af drivhuset for at skaffe plads til dem. På planlægningsmødet hos Erik var alle positive over for udstillingen - og villige til at levere planter og arbejdskraft. Dejligt!

22. september: Fællesmøde. Den fælles afløsningsplan for billetsalg, kontrol og tombola godkendt. Opstilling og nedtagning af udstillingen drøftet. Hallen skal være ryddet søndag aften. Pergolaen skulle være sikret.

Oktober: Vi begynder at få travlt. 100-års symbolet bliver et skilt på $5 \times 1,70$ meter med 450 planter. Christian fabrikere det i spånplade og flamingo. Der kommer leca til baggrund, og den blå himmel i byvåbenet klares med lidt nitrofoska.

13. oktober: Skiltet sat op i hallen. Det ser bare godt ud! De andre bede klar til i morgen, og pergolaen er sat op. Bravo!

14. oktober: Stor forvirring. Der står kaktusser og sukkulenter alle vegne. Lecasækkene ligger i vejen for havefolkene - og for øvrigt har vi ikke nok i de 50 sække; vi må forsøge at skaffe yderligere 20. Vi er ivrige efter at komme i gang; men der opstår

tvivl omkring planternes placering. Ingen tør rigtig stole på egen dømmekraft. En kaffepause giver ro, og derefter glider det bare.

15. oktober: Udstillingen åbnet. Vi kan begynde at slappe af. De næste par dage skal vi »bare« passe vores afløsningsplan, vor salgsbod og snakke med publikum og gode venner.

Det er et kæmpearbejde at få alle brikkerne på plads i det puslespil, som en sådan udstilling er; men når det lykkes, så er det bare dejligt. »Levende Hobby« blev besøgt af over 6000 mennesker. Mest glædede det os, at så mange af N.K.S.'s medlemmer fandt vej til udstillingen.

Udstillingen gav et pænt overskud til de arrangerende foreninger. Dette års udstillingsdatoer er fastlagt; men vi har besluttet af »holde fri« i år. Senere håber vi, at der igen er nogen, der har lyst til at hjælpe med at få nogle brikker på plads i et nyt puslespil.

Dagny Jensen
Platanvej 32
DK-7400 Herning

Fig. 1: *Neoporteria multicolor*

Fig. 2: *Mammillaria theresae* podet på *Selenicereus* sp.

Planter fra min samling

I 1974 købte jeg et mindre antal *Neoporteria*-frøplanter hos et gartneri i England. Planterne begyndte deres tilværelse hos mig i en vindueskarm - blev senere overflyttet til en opvarmet mistbænk - og er nu anbragt i mit drivhus.

Selvom planterne i de 9 år har været udsat for lidt af hvert, har jeg aldrig mistet én eneste. (Jeg har mistet mange andre). Dette fortæller, at slægten *Neoporteria* stort set består af temmelige fordringsløse planter - de er gode i vindueskarmen - de tåler kold og fugtig luft om vinteren og tåler i kortere tid temperaturfald til et par grader under frysepunktet. Hvad kan man forlange mere? - Jo, selvfølgelig vil man også gerne se sine planter blomstre med de kønne, overvejende røde blomster. Hvorvidt *Neoporteria* kan blomstre i en vindueskarm, aner jeg intet om - men hvorfor ikke, hvis vindueskarmen er sydvendt, og planterne er gamle nok? Mine egne planter var 4-5 år

gamle (og stod i mistbænk), før blomstringen tog sin begyndelse hos enkelte af dem. Senere blev det bedre, og på nuværende tidspunkt blomstrer alle planterne overdådigt mindst én gang om året.

Jeg har her valgt at lade slægten *Neoporteria* repræsentere af *Neoporteria multicolor* (fig. 1), som efter min mening hører til en af de kønneste. Som man kan se på billedet, er planten fuldstændig indhyllet i lange, stive, gyldne torne, som giver planten et fantastisk udseende - i særlig grad når solens stråler spiller i tornedragten, og lyset derved bliver spaltet i spektrets forskellige farver. Så forstår man, hvorfor planten har fået artsnavnet *multicolor* (mangefarvet). Plantens udseende bliver heller ikke forringet, når den blomstrer med sine store røde blomster. Min *Neoporteria multicolor* var en af de sidste »englændere«, der blomstrede - hvis jeg ikke husker meget galt, var planten 5-6 år gammel.

Mange (alle?) *Neoporteria* danner med tiden en temmelig tyk, vandsamlende rod, så det vil være gavnligt at give planterne en rummelig - dvs. en dyb potte således, at rodnettet kan udvikles, uden at planten presses op af jorden. Har man taget højde for dette, kan man lade sine *Neoporteria* vokse i de samme potter og den samme jord i flere år. Jeg ved, der er mange, som vil være uenig med mig på dette punkt, men mine planter bliver kun plantet om, når potterne er blevet for små - og det er ikke hvert år. Det eneste man bør passe på i den forbindelse, er at der ikke sker en ophobning af næringssalte (fra gødskning) i jorden, da dette med tiden kan medføre plantens død. Dette forhindres bedst ved et par gange i løbet af sommeren at gennemvande potterne så kraftigt, at der sker en udvaskning af jorden. *Neoporteria* vil være lykkelige for en sådan overdådig vanding flere gange i løbet af sommeren - for selvom de har roelignende rødder, så elsker de vand og varme i vækstperioden. Om vinteren holdes de helt tørt og køligt. Sammenfattende kan jeg kun anbefale dig at anskaffe et par planter fra slægten *Neoporteria*. Det er helt klart en gruppe planter som både begynderen, og den mere erfarne samler kan få megen glæde af.

Nogenlunde samme retningslinier, som er angivet for *Neoporteria*, kan benyttes med hensyn til slægten *Neochilenia*, der sammen med *Neoporteria* og *Copiapoa* med flere slægter udgør en gruppe, som må betragtes som karakterplanter for det chilenske højland. *Neochilenia* adskiller sig - noget forenklet måske - fra *Neoporteria* ved at have gule blomster - en ringere tornedragt og efter min mening en langsommere vækst.

Mammillaria theresae har jeg medtaget i denne artikel, idet jeg gerne vil »slå et slag« for podning. En egentlig beskrivelse af planten vil jeg afholde mig fra, idet det er gjort så udmærket i W.C. Keen's artikel, som blev bragt i »KAKTUS« nr. 3 i 1981.

Min *Mammillaria theresae* blev sået i 1976, og da den endelig spirede efter 10 uger, blev den, ca. 14 dage gammel, podet på *Selenicereus* sp. Podningen lykkedes, selvom det er et pillearbejde - der ikke altid krones med held - at pode småbitte kimplanter. Figur 2 viser den podede plante ca. et år senere, og man ser tydeligt, at planten er ved at dele sig.

Mammillaria theresae voksede hurtigt, og i 1980 blev planten, som efterhånden var blevet en pæn gruppe med mange skud, skåret fra underlaget og

Fig 3: Samme plante som vist på figur 2; men nu er den taget af underlaget og vokser videre på egen rod.

har siden vokset på egen rod. Figur 3 viser planten i 1982 med 10 store, violette blomster. »Resterne« af *Mammillaria theresae*, som blev »efterladt« på underlaget, har siden sat et væld af nye skud, som så igen er blevet podet, osv., osv. Alt i alt har denne ene frøplante givet mig så meget materiale, at jeg kan sælge af mit overskud til interesserede medlemmer.

Jeg har foretaget en del lignende podninger med andre af de små *Mammillaria*, og det ville være interessant om flere fik lyst til at forsøge sig med opformering af sjældnere arter, således at medlemmerne i et større omfang end nu kunne købe/bytte sig til planter, som sjældent ses i gartnerienes plantelister. Jeg ved det kræver en hel del plads - men alligevel.

Nogle hævder at podning skaber planter med et unaturligt udseende. Ja - det kan være sandt nok, det afhænger blot af, hvilket underlag man anvender, som igen afhænger af formålet med podningen. I dette tilfælde har jeg benyttet *Selenicereus* sp. som underlag, idet planter podet herpå vil vokse meget hurtigt - og det er jo en fordel når man poder med opformering for øje. Det ses tydeligt på fig. 2, at *Mammillaria theresae* er temmelig oppustet, og at vorterne sidder uskønt langt fra hinanden. Denne »oppustethed« forsvinder fuldstændigt og endda hurtigt, når planten senere skæres af underlaget og vokser på egen rod. Kulturen af *Mammillaria theresae* er igrigt ikke vanskelig. Podet på *Selenicereus* skal man selvfølgelig tage hensyn til podekvistens luner og ikke overvintré planten særlig koldt (minimum 10° C) hvilket bedst og billigst gøres i en vindueskarm. Vokser planten på egne rødder, skulle der ikke være nogle problemer, idet *Mammillaria theresae* tåler kold, tør overvintring i nærheden af fryse-

punktet. Om sommeren vil planten gerne drikke en del vand, selvom man nok bør være lidt varsom med vandingen, hvis vejret er dårligt, da *Mammillaria theresae* på egen rod faktisk vokser langsomt. Planten er efter min erfaring meget villig til at blomstre.

Mammillaria theresae er iøvrigt selvbestøvende, og man kan hjælpe lidt til ved, med en pensel - eller finger - at føre lidt støv fra støvdrager til støvfang. Frøet - eller snarere frugten - er lidt

drilagtig, idet denne gemmer sig i selve planten. Man kan med stor forsigtighed få frøet ud ved at benytte en pincet eller lignende - men man bør passe på ikke at beskadige planten, da sådanne »indre« sår lige er det rette sted for svampe og bakterier.

Finn Larsen
Kærvej 5
Hellested
DK-4652 Hårlev

Det er en dejlig dag, ligesom alle de andre. Solen skinner varmt, og himlen har samme glans som blå silke. Dog er dagen anderledes; vi tager afsked med ordene: »Auf Wiedersehen... bye bye... hasta la vista« - vores ven K. W. Beisel må i dag tilbage til Tyskland for at passe sit arbejde. Han vinker fra bilen, og vi vinker tilbage. Så er Ritter og jeg alene.

Før han tog afsted, rådede K. W. Beisel os til at tage til Andén Verde. Til rådighed har vi Landroveren med Don Juan som chauffør. I det fjerne kan vi se den pågældende bjergryg, så det bliver ikke nogen længere rejse. Vi kører op til området ad de snoede veje og passerer undervejs mange »buske«

af *Euphorbia canariensis*, som vokser mellem de nøgne klipper. Ved skiltet, der angiver, at vi er ankommet til »Andén Verde«, stopper vi og aftaler, at vi skal hentes igen klokken 18. Det vil efter min mening være længe nok at gå - uden mad og drikke.

På venstre side af vejen falder terrænet lodret ned, og dybt under os slår bølgerne mod klippevæggen. Det fine skumsprøjt blæser helt op til, hvor vi står - klippevæggen er helt våd. I denne permanente fugtighed vokser lave buske af den lysegrønne *Euphorbia aphylla* overalt. For at være helt nøjagtig, så gror denne art kun hér - på den side af bjergene, der vender mod havet. På den anden side af bjergryggen ser vi den ikke - den vokser der ganske enkelt ikke*.

Selv om bjergsiderne ved Andén Verde ikke er stejle, så er de ikke gode at gå på. Det er en stenørken bestående af større og mindre klippestykker omgivet af løst materiale. Igen og igen skrider grunden under fødderne, og jeg er bange for at få smadret mit kamera ved et fald. Vi følger et spor af efterladenskaber efter geder, der har græsset hér; disse dyr har sikkert bedre kendskab til landskabet end vi. Vi mener, at den stenede grund er lidt fastere i dette spor, så vi kommer lettere fremad. Hvad gederne har levet af på dette sted, har vi svært ved at forestille os. Måske er der lidt grønnere hér om vinteren end nu i sommertiden. De gamle »buske« af *Euphorbia canariensis* er hér ret høje, og for nogles vedkommende også ret omfangsrige. Hér og dér ligger store bunker af lysegrå, sammenfiltrede, døde stængler. Nogle grupper bærer endnu de vinrøde blomsterstande på den øverste del, mens frugterne allerede er under dannelse på stænglernes nederste del. For-

* Siden min hjemkomst har jeg - fra tid til anden - oversprøjtet mit eksemplar af *Euphorbia aphylla* med saltvand - det kan den godt lide!

gæves leder vi efter små, unge planter af denne *Euphorbia canariensis*, men de findes tilsyneladende ikke på stedet.

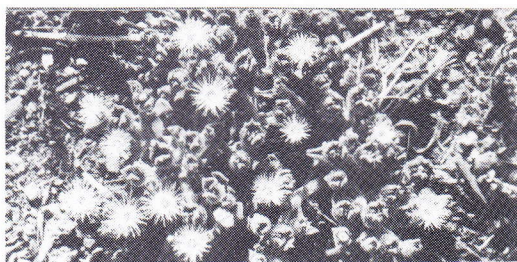
Forgæves søger vi også efter de ceropegiaer, der ellers hører hjemme på Grand Canaria. Ikke engang *Aeonium*-arterne, der ellers ses overalt i landsbyerne, på murene, på de gamle tage og langs vejene, ses hér. Heller ikke greenoviaerne... denne jord er for fattig og ugæstmild.

Foruden den allerede nævnte *Euphorbia canariensis* så vokser her nogle af de bladbærende euphorbiaer: *E. balsamifera*, *E. bravoana*, *E. regis-jubae*, *E. obtusifolia*... men de ligner hinanden meget. Nogle af dem bærer stadig blade, andre kun hvidgule blomster. Vi har ikke viden nok til at kende forskel på dem. Der er også små grupper af *Senecio kleiniae* og nogle ikke-sukkulente echinummer. Dertil kommer nogle små planter, der er så tørre, at man ikke kan se, hvilke arter det er. Vi trasker videre - fremad, opad.

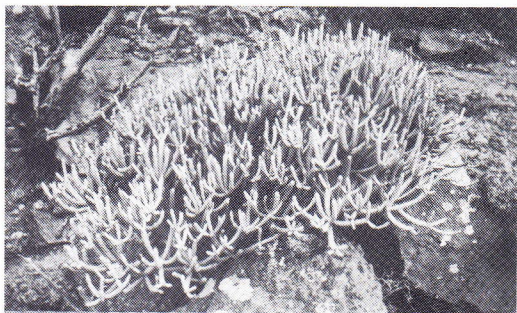
Man er lige ved at overse en ægte, lille skønhed: *Mesembryanthemum crystallinum* - den er uanselig og falder ikke umiddelbart i øjnene. Det er nødvendigt at bøje sig helt ned og betragte den på tæt hold. Blomsterne er små, fine og lyse. Selve planten står i en smuk rød-grøn kontrast til blomsterne. Den ser ud, som om nogen har strøet sukker over den. Det lyser og glitrer fra denne »fattigdommens dronning«.

Oppe på bjergryggen undersøger Friedrich Ritter forholdene og vandrer derefter videre langs bjergryggen. Han er uden tvivl den bedste af os to »bjergbestigere«... det indrømmer jeg gerne og tager mig først et hvil på toppen af bjerget. Jeg glæder mig over, at kameraerne ikke har taget alvorlig skade på vejen op. Mens Ritter »inspicerer« forholdene heroppe, forsøger jeg at komme mig efter strabadserne... det gør ikke så meget, for her er ikke meget mere at se. Nå, men jeg må lige lave nogle billeder til læserne hjemme, for som bekendt: nogle få billeder siger mere end mange ord.

Nedturen fra bjergtoppen er meget mindre anstrengende end opturen - gud ske lov! Vi leder endnu engang efter nogle af de plantearter, som vi ledte efter på turen op, men ikke fandt: unge eksemplarer af *Euphorbia canariensis*, ceropegiaer, aoniummer - men vi finder dem ikke. Den *Euphorbia aphylla*, som var så talrig på havsiden af bjerget, genfinder vi ikke på den tørre side af bjergryggen. Ikke et eneste eksemplar.

Man overser let den lille - men meget smukke - *Mesembryanthemum crystallinum*.

Euphorbia aphylla gror på klippesider, der vender mod havet. Jordbunden på stedet er gennemvædet af saltvand fra brændingen.

Euphorbia regis-jubae med blade og frugter. Planten er opkaldt efter kong Juba 2. - se KAKTUS 1983-1, side 16.

Vi er kommet ned til vejen igen og venter tålmodigt ved skiltet som aftalt. Så kommer Don Juan's kone med alle sine børn i Landroveren og tager os med tilbage. I mellemtiden er det blevet aften.

Ved et tilfælde lærer Ritter og jeg et ungt ægtepar at kende; parret hedder Krasucka til efternavn. Det er tyskere, som har slået sig ned i San Nicholas de Tolentino. Vi havde godt hørt, at der var to

I vildnisset på Andén Verde kan man finde en række *Euphorbia*-arter og *Senecio kleiniae*. Personen til venstre er Friedrich Ritter.

»nye« alemanos (tyskere) i El Hoyo. De er kaktusvenner og bestiller straks alle bindene i Ritter's værk: »Kakteen in Südamerika«. Ægteparret indbyder os til kanarisk middagsmad i den lokale kro. Vi får grøntsagssuppe. De tilbyder os en tur i deres bil. Vi må selv bestemme målet for denne tur. Både Ritter og jeg vil gerne se guanchernes huler, som vi ellers kun er kørt hurtigt forbi. Så har vi en mulighed for at se os om i ro og fred. Desværre har vi ingen lampe med, så vi kan ikke komme særlig langt ind i gangene. Ved indgangene til hulerne stinker der gennemtrængende af »mennesker«, der har forpestet omgivelserne med deres ekskrementer og urin. Krasucka'erne spørger os, om vi allerede har set *Ceropegia fusca* på dens naturlige voksested... eller om vi gerne ville se den? Det vil vi naturligvis gerne; meget gerne. Vi kører videre. Undervejs udtaler Krasucka'erne det ønske, at jeg ikke i min rejsebeskrivelse senere beskriver voksestedet så udførligt, at andre turister er i stand til at finde det. Det kunne jo medføre plantens udryddelse. Vi lover Krasucka'erne ikke at omtale stedet nærmere (og beder læserne udvise forståelse - det er desværre nødvendigt at tage sådanne forholdsregler).

Vi ender i et vildnis, hvor de lysegrå, pindeagtige *Ceropegia fusca* står mellem planter af *Euphorbia canariensis*, *E. balsamifera* og forvildede opuntiaer. Vi finder et gammelt eksemplar, der er mere end 2 meter langt... det er sjældent, at de bliver så store. Det må fotograferes! Der er frugter på de forvildede opuntiaer, og jeg fristes til at samle

nogle stykker og prøve at spise dem. De smager godt - syrlige til søde. Naturligvis skal de skrælles, før man spiser dem - dette arbejde giver fingrene en intensiv blå-rød farve. Dette farvestof sætter sig under spisningen på læberne, tandkødet og tungen. På disse planter finder man også »leverandørerne« af det farvestof, som engang bragte megen velstand til De kanariske Øer - cochenille-lusen (en slags fed skjoldlus). Denne industri blev ødelagt, da man opfandt anilin-farverne; men opuntiaerne og skjoldlusene har overlevet til dato. Vi kører ned til et sted på kysten for at få en forfriskning. Der kan man også få stegte sardiner at spise. Jeg tager en portion i bevidstheden om, at fiskene hér endnu ikke er forgiftede af atomaffald og affald fra europæiske kemikoncerner. Fiskene smager godt! Vi sidder endnu et stykke tid, kigger på havet og snakker sammen. Efter solnedgang kommer nattens mørke hurtigt. Vi kører hjem. Vi bliver kørt til finca'ens port. I mørket vinker vi og råber: »farvel« - og de opsluges hurtigt af den mørke nat.

En af de næste dage lader vi os køre tilbage til strandhotellet. Fra hotellet tager jeg telefonisk kontakt med en ven på Tenerife for at få husly hos ham et par dage. Senor Otto Balder bliver overrasket over at høre min stemme, og - som ventet - vi er velkomne. Balder giver mig nogle gode tips vedrørende rejsen. Næste dag kører Ritter og jeg til Puerto Rico. Der er der et rejsebureau, hvor vi kan få flyvebilletter. Vi får også billetterne, dog først til i overmorgen; men som ønsket: til Rodeo-

Guanchernes huler. Guancherne var De kanariske Øers oprindelige indbyggere - se KAKTUS 1983-1, side 16.

Blandt de forvildede opuntiaer gror ceropegiaer. *Ceropegia fusca* og andre kanariske ceropegiaer er omtalt og afbildet i en artikel i KAKTUS 1982-2.

lufthavnen. Nå, men det gør ikke noget - tværtimod. To dages ro på hotellet vil gøre os godt; mener jeg. Men Ritter bliver grebet af sin sædvanlige lyst til bjergbestigning og klatrer op på en af de nærliggende bjergtoppe. Imens soler jeg mig dovent på terrassen og nyder at have nogle timer fri fra min »ferie« i vildnisset.

Jeg har været på Tenerife for nogle år siden. Det lokalkendskab, jeg fik dengang, vil komme os til nytte. For Ritter er Tenerife endnu »nyt land«. Hvor hurtigt det ændrede sig omtales i min næste beretning: »To på Tenerife«.

Helmut Brooghs

Nye frostresistente kaktus

Det sidste års tid har jeg arbejdet hårdt med en revidering og ajourføring af min samling af frostresistente *Opuntia*. Der er på international basis sket en del ændringer: navne er gledet ud, nye planter er kommet til, og efter udgivelsen af Lyman Benson's bog, »The Cacti of the United States and Canada« - der på mange måder er fremragende - er den internationale forvirring blevet endnu større. En forenkling og revidering af arterne har længe været tiltrængt; men i det foreliggende tilfælde er herr Benson gået lidt for vidt, især med hensyn til mange af vore frilandskaktus. Forfatteren indrømmer dog, at det ikke har været muligt at fremskaffe originalmateriale fra dr. J. A. Purpus' samling i Darmstadt, da dette blev ødelagt under anden verdenskrig. Disse oplysninger er baseret på min artikel i KAKTUS 1974-2, side 23-27; jeg omtalte dog ikke, at enkelte originale kloner af disse frilandskaktus befandt sig i private samlinger i Østeuropa, hvorfra jeg hjembragte dem til Danmark.

Hos Lyman Benson er der ingen kaktus, der hedder *Neobesseyia similis*; den findes nu under *Coryphantha var. caespitosa* (Eng.) Benson. *Echi-*

nomastus intertextus findes nu under *Neolloydia*; *Pilocanthus* eksisterer ikke; ej heller *Micropuntia*; vor elskede *Echinocereus coccineus*, og dens *var. inermis* er fuldstændig forsvundet - begge de sidstnævnte gemmer sig under navnet *Echinocereus triglochidiatus v. melanacanthus* (Eng.) Benson. Nu er der lidt af en Cassius Clay i os alle, og med måde er det en positiv ting, men i det foreliggende tilfælde er herr Benson gået lidt over stregen. Lad os tage følgende eksempel: *Opuntia rutila*; i følge Benson eksisterer denne plante ikke, hvad der i dag kultiveres under dette navn er *Opuntia polyacantha var. rufispina*.

Benson er - som alle berømte kaktusforskere - faldet gevaldigt i vandet på ældre tiders kildemateriale, uden at have gjort sig den ulejlighed at fremskaffe det plantemateriale, der kultiveres under navnet *Opuntia rutila*. Igennem længere tid har jeg forsøgt at fremskaffe materiale fra udenlandske arkiver, det er lykkedes delvis - iøvrigt et ømt punkt, som jeg tidligere har beklaget; meget kan overhovedet ikke fremskaffes i Europa.

Første gang vi hører om *Opuntia fragilis* er i Torrey & Gray: »Fl. N. America«, 1:555, 1840.

Dr. Engelmänn mener, at den plante han har fundet er identisk med den af Nuttall beskrevet, men nu glemte plante; desværre er der en del uoverensstemmelser med hensyn til beskrivelsen, der nærmest minder om *Opuntia erinacea*.

Britton & Rose fører i deres værk, »The Cactaceae«, bind 1, side 195, *Opuntia rutila* under betegnelsen *Opuntia erinacea*, med synonymerne *Opuntia ursina* og *Opuntia ursus horribilis*, og så kører det hele derudad. Engelmänn trækker sit navn *Opuntia erinacea* ud, idet han troede planten var identisk med Nuttall's *Opuntia rutila*.

Opuntia rutila kom til Europa i 1894 fra Utah, og beskrives som en lille cylindrisk plante, med en smuk rosafarvet blomst, som man ellers kun ser hos *Echinocereus*.

Den næste bommert findes i Monatschrift für Kakteenkunde, side 109-110 fra 1904. Den navnkundige Alwin Berger har af sin gode ven, L. Winter i Bordighera, fået en sjælden plante. Ingen kendte navnet på denne, men en herr Weber bestemte planten til at være *Opuntia rutila*. Artiklen er ledsaget af et perfekt fotografi, og dette foto viser intet mindre end vore dages *Opuntia hystri-cina* var. *bensonii*. Desværre er det kun Curt Backeberg, der kommer sandheden nær, idet han påpeger visse uoverensstemmelser, og mener man må bibeholde Nuttall's navn for *Opuntia rutila*, for den rene art der er indsamlet i Utah. Backeberg kendte planten, og for dem, der kultiverer den i deres samling, er den let genkendelig.

Der findes dog også overgangsformer, nemlig de planter jeg indførte til Danmark fra østeuropæiske samlinger i 1970. Den første er *pachyclada* var. *rosea*, tæt tornet i modsætning til *Opuntia rutila*, der har få eller ingen torne. Den anden er *Opuntia pachyclada* var. *rosea*, begge overgangsformer er indsamlet af C. A. Purpus - en broder til J. A. Purpus - i Colorado i årene 1892-95. En tredje og mere sjælden variant er *Opuntia cervicornis*, som jeg fandt i IOS-samlingen i Østrig, for alle tre former gælder det at de er blevet oversat i den nyere kaktuslitteratur.

Med hensyn til *Opuntia* har jeg ajourført min liste efter Benson, men hvor uoverensstemmelserne er for tydelige eller veldokumenterede holder jeg mig til Backeberg. At gennemlæse amerikanske og engelske frø- og plantekataloger med kaktusnavne gør forvirringen total. Hvert firma kører sit eget løb, pludselig tror man at have fundet en ny, sjælden plante; efter et møjsommeligt arbejde gennem et utal af bøger, viser det sig gerne at være synonymer. Så hvis der er almindelig interesse

blandt vore læsere, vil jeg gerne, i en anden artikel opremse alle navne og synonymer på frostsistente kaktus i min samling.

Alene indenfor *Opuntia* er der 120 gyldige, kultiverede planter, dertil kommer 60 nye frostsistente kaktus indenfor grupperne *Austrocactus*, *Coryphantha*, *Echinocereus*, *Echinomastus*, *Maihuenia*, *Mammillaria*, nej, De læste ikke forkert, det var *Mammillaria*, *Micropuntia*, *Navajoa*, *Nelloydia*, *Pediocactus*, *Pilocanthus*, *Pterocactus* og *Utahia*.

Den vanskeligste gruppe af alle er *Sclerocactus*. Planterne er sjældne, og ret så kostbare, i USA er markedsprisen 4 til 5 dollar for en frøplante. I Tyskland tilbydes enkelte til 20-30 DM pr. stk. - gang det med fire, så melder sig spørgsmålet, om man ikke skulle have holdt sig til primula som hobby.

Med hensyn til *Sclerocactus* vil jeg - uden at jeg dermed vil låse mig fast på, at denne form for kultur er den rigtige - kort beskrive mine foreløbige erfaringer: Jorden skal være en blanding af Leca, ler og groft bakkegrus. Kultivering under glas i stillestående og fugtig drivhusluft er gift for planterne. Alle *Sclerocactus* er frostsistente, men kræver en særpræget kultur på vore breddegrader. Beskyttes mod regn fra oktober til slutningen af april; fjern glasset, der har været brugt til afdækning, og lad planterne få den regn der falder i maj og første halvdel af juni; dæk derefter til igen, og prøv, uden at bedet bliver helt aflukket (der kræves konstant frisk luft), at komme op på temperaturer på mellem 40 og 45 grader celsius. I september vandes lidt igen, og derefter holdes kaktuserne tørt, køligt og rigeligt med luft, til foråret atter nærmer sig.

De fleste i Europa har kun dårlige erfaringer med *Sclerocactus*, såfremt nogle af vore medlemmer har dyrket disse kaktus mere end 2 år, vil en henvendelse være velkommen med henblik på udveksling af erfaringer.

Georg A. Sydow

Referencer:

- BACKEBERG, C., 1958, Die Cactaceae, vol. 1. Jena.
BENSON, L., 1982, The Cacti of the United States and Canada. Stanford.
BERGER, A., 1904, *Opuntia rutila* Nuttall. Monatschrift für Kakteenkunde, vol. 14, p. 109-110.
BRITTON, N. & ROSE, J. N., 1919, The Cactaceae.
SYDOW, G., 1974, Kaktus i haven. Kaktus, vol. 9, p. 23-27.

BØGER OG TIDSSKRIFTER

The Planthunter, no. 1

Tidsskrift udgivet af Mats Nilsson, Torsvedsv. 12, S-632 39 Eskilstuna.
Tidsskriftet udkommer, når udgiveren har samlet stof til et nyt nummer.
Pris: 20 Skr. pr. nummer.

»The Planthunter« er et nyt, svensk tidsskrift, som jeg gerne vil anbefale. Titlen på tidsskriftet kunne antyde, at det drejede sig om et blad for plantejægere; men det er det ikke. Bladet indeholder en række interessante rejsebeskrivelser fra folk, som har været ude for at søge efter kaktusser og andre sukkulenter. Artiklerne er skrevet på engelsk; de er velskrevne og spændende. Man får også en række oplysninger om de enkelte planter - oplysninger, der kan omsættes til praktisk arbejde med ens egne planter i vindueskarm og væksthush. Mats Nilsson har selv i en annonce andetsteds i dette nummer af KAKTUS redegjort for indholdet af første nummer af tidsskriftet.

Min mening kort: Bladet er rigeligt sine 20 svenske kroner værd, og dette initiativ fortjener al mulig støtte.

Hans Grønlund

Cacti and Succulents

af Peter Chapman og Margaret Martin.
Forlag: Salamander Books Ltd., London 1982.
ISBN 086101 161 9.
Indhold: 160 sider med 120 farve- og 150 sort/hvide fotografier.
Pris: 3.95 engelske pund.

I bogens indledning siges det: »...ideel for begyndere!« Derefter går man over til den saglige information: kaktusser og andre sukkulenter i alfabetisk rækkefølge; illustreret med billeder i række og gelede. Der er et udførligt afsnit om dyrkningsbetingelser, til hver plante er dyrkningskravene opført i symboler suppleret med en kort fodnote. Små tegninger og silhouetter viser, hvorledes de enkelte planter kommer til at se ud som store. Det moderne lay-out bør roses; det er virkelig fremragende! Forfatteren har mere end 20 års erfaring fra deres egen samling. De har nu udgivet tre bøger og er kendte for en række gode artikler og billeder.

Helmut Broogh

Planteliste fra »bisnaga«

Denne planteliste har kaktusvenner i mange lande ventet på længe, men nu er den her: med 75 farvefotografier, gode optagelser (Fred Fröhlich, Schweiz), fint tryk... og hvad bedre er: dette katalog koster ikke noget! Send blot en international svarkupon til »bisnaga« Kakteen-Kulturen, Wengelspfad 1, D-6749 Steinfeld - så kommer det.

Helmut Broogh

Pflanzenphotographie

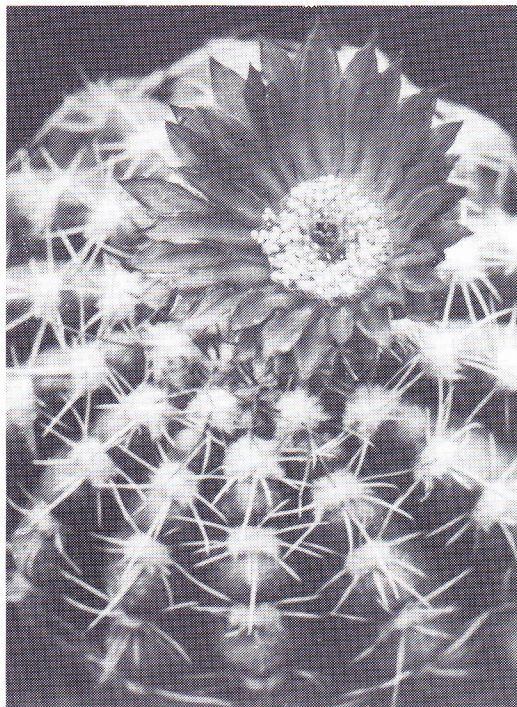
af Aribert Jung.
Forlag: Paul Parey Verlag, Berlin-München 1982.
Format: 23,5×16 cm.
Indhold: 156 sider med 25 farve- og 74 sort/hvide fotografier og 11 tabeller.
Pris: DM 49,-.

Mange af vore plantevenner fotograferer deres »skatte« i deres egen samling - og »skattene« i de andres samlinger. De gør det med stor begejstring og stiller ofte det spørgsmål: hvordan kan man gøre det bedre, mere perfekt? Der er mange muligheder for at gøre det bedre; men man begrænses ofte af vanskelighederne ved at udføre forbedringerne i praksis. Mange problemer forbliver uløste.

Den foreliggende bog giver både den professionelle og den engagerede amatør svar på de mange spørgsmål, som man har stillet sig vedrørende forbedringer af teknikken - og man får hjælp i både tekst og billeder. Emnerne er systematisk ordnet og behandlet i et letforståeligt sprog. Man får orientering om kameratyper og teknisk tilbehør. Der gives anvisninger til optagelser på planternes voksesteder; en række finesser i mikro- og makrofotografering omtales; og der er også afsnit om det fotografiske materiale og om mørkekammerteknik. Efter min mening er det svært at finde nogle spørgsmål vedrørende plantefotografering, som man ikke får svar på i denne bog. Forfatteren har en stor professionel erfaring, som han er god til at formidle videre til andre.

Helmut Broogh
(Oversættelse: HG)

Notocactus uebelmannianus

Få kaktusvenner vil vel benægte, at mange af de såkaldt nye kaktus-arter viser sig kun at være nye hvad navnet angår. Det virker overflødigt og skuffende at se forfattere udstyre gammelkendte arter med nye navne. Sådan har det været i mange år, og det sker desværre stadig. Indenfor de seneste år har vi dog set en række virkelig nye arter, som også er blevet opformet og er kommet i handelen. Blandt disse er *Notocactus uebelmannianus* - og den hører absolut ikke til blandt de ringeste. Efter min mening er den og *Notocactus buiningii* de mest attraktive og taknemmelige af alle de notocactus-er, der er fundet indenfor de senere år.

Notocactus uebelmannianus blev første gang beskrevet og korrekt navngivet af Albert Buining i 1968. Den var blevet fundet af Leopoldo Horst to eller tre år tidligere på en enlig, isoleret bjergtop i den brasilianske provins Rio Grande do Sul. Stedet blev besøgt igen i 1966 af Horst og Buining, og de fandt ud af, at der var to former af planten.

Blomsten hos de typiske eksemplarer er strålende purpurfarvet; men omkring 15% af de vilde planter har gule blomster. Den gulblomstrede form har fået navnet: *Notocactus uebelmannianus* f. *flaviflorus*.

Planterne kan blive op til 17 cm i diameter og ca. 12 cm høje. Der er ingen problemer forbundet med dyrkningen, og frøplanter kan blomstre 2 til 3 år efter såningen. Jeg har selv haft blomster i frøplanter, der kun var 2,5 cm i diameter.

De to former af arten blev først kendt af kaktusvenner under deres indsamlingsnumre, HU-78 og HU-81 (det sidstnævnte nummer dækker den gulblomstrede form). Store mængder af frø af disse og mange andre nyopdagede kaktusser fra det sydøstlige Brasilien og de tilgrænsende områder af Uruguay blev kastet på markedet i den sidste del af tresserne. Der blev fundet så mange nye arter i dette område, at mange af de attraktive arter nærmest blev overset af samlerne, der i stedet henrykkedes over så spændende nyheder som uebelmannia'erne fra Minas Gerais. Det har vist sig at være meget svært - og dyrt - at dyrke uebelmanniaer i europæiske drivhuse; men de mange interessante og smukke notocactusser gror godt og blomstrer rigt hos os.

Buining mente, at de to former af *Notocactus uebelmannianus* er lidt forskellige med hensyn til formen af frugten og frøene; men jeg tror, at man vil få planter af begge farver, uanset hvilken navn, der står på frøposen. Det har jeg selv været ude for, og det får mig til at tro, at der simpelt hen er tale om én art, hvis blomster enten kan være gule eller purpurfarvede.

Jeg vil ikke tøve et øjeblik med at anbefale denne art til nybegyndere. Anskaf den fra frø, hvis det er muligt. Den spirer godt, og man skal ikke være for »nærig« med vand mellem marts og oktober - slet ikke, når det drejer sig om helt små planter. Husk, at disse sydamerikanske planter godt kan lide tørvestrøelse i jorden, således at de står under let sure forhold.

E. W. Putnam

Fotografi: Helmut Broogh
(Oversættelse: HG)

MEDLEMMERNES HJØRNE

Såning

Vi oplever vel alle mere eller mindre held med at så kaktus og sukkulenter. Efter at have prøvet at så *Adenium*-frø fra udlandet og kun fået 1 plante ud af 20 frø, besluttede jeg mig til at prøve igen, da forårsfrølisten medtog kulturfrø af *Adenium multiflorum* på ganske favorable vilkår. Peter Brandt Pedersen var så beskeden ikke at ville have penge, hvis frøet ikke kom op. Men de kom op, og det gik stærkt. Det frø, der spirede hurtigst, spirede på 3 dage. Det er nu 5 dage siden, at de er kommet op, og hvordan jeg holder liv i dem, må jeg prøve mig frem til.

Metoden at så på: Et passende antal frø i en 6 cm lerpotte, der fyldes med ren leca til 1 cm fra kanten. Frøene dækkes lige netop så meget, at man ikke kan se dem. De stilles ved 22-25°C under spiringen. Hvad der ikke er spiret efter 6 dage, er jeg betænkelig ved. Belært om, at frøkapslen kan sidde modbydeligt fast, pillede jeg frøene op, når de havde en god længde på spiren; pillede frøkapslen af og lagde kimplanten ned igen. Det hæmmer dem noget, men de ser pæne ud, når de kommer op.

Kulturfrø - eller ikke kulturfrø? Mange regner frø og planter fra naturen for den »ægte vare«; men det ser for mig ud, som om kulturfrø er en mere sikker vej til god spiring.

Aage Christensen
Ulspsilager 87
DK-2791 Dragør
Telf. (01) 53 01 17

KAKTUS og Biblioteket

Bladet har fået nye redaktører: *Bjarne Kjemppff*, Stordalvej 4, Løvel, DK-8800 Viborg og *Erik Holm*, Fruehøjvej 36, 2.tv.; DK-7400 Herning - de vil med glæde modtage manuskripter til KAKTUS. Erik Holm blev på årsmødet valgt som ny bibliotekar for Selskabet - skriv til Erik og spørg, om der er nogle gode bøger, som kan hjælpe dig med at løse eventuelle problemer med planterne.

Red.

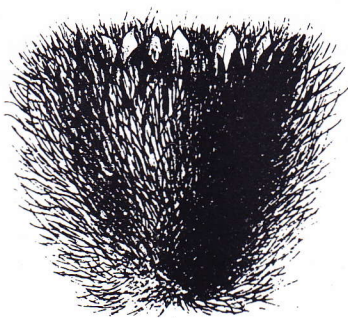
KØB - SALG - BYTTE

Under denne rubrik kan medlemmerne af NKS gratis få optaget kortfattede annoncer om køb, salg eller bytte af planter og bøger samt andet med tilknytning til vor hobby.

Sælges: Jeg har i øjeblikket et begrænset overskud af planter, som jeg hér kan tilbyde. Nogle af planterne er på egen rod; men de fleste er podet på *Selenicereus* sp. Planterne er: *Mammillaria egregia*, *berrerae* v. *albiflora*, *humboldtii* (den lille form fra Metztlán, Hidalgo), *lasiantha*, *pectinifera* (*Solisia pectinata*), *saboe* v. *haudeana* (Lau 777) og *theresae*. Prisen er kr. 10,- pr. stk. + kr. 16,- i porto. Betaling ved bestilling. Forsendes kun i Danmark. *Finn Larsen*, Kærvej 5, Hellested, DK-4652 Hårlev.

BREVKASSEN

Hans Keil, et mangeårigt medlem af redaktionen, har tilbudt at »bestyre« BREVKASSEN. Hér kan man få svar på alt vedrørende dyrkning af kaktuser og andre sukkulenter. Keil svarer på alle breve fra medlemmer af N.K.S.; og de spørgsmål og svar, der har interesse for andre end spørgeren, vil blive trykt under »medlemmernes hjørne«. Skriv til Keil - og få svar; men husk: han har også et arbejde at passe, så der kan godt gå nogen tid, før du får svar. Keil's adresse er: Lærkevej 17, D-2381 Ny Bjernt (Sydslesvig, Vesttyskland). Red.

HANS GRØNLUND

Hornemanns Vænge 27, 3. tv.

DK-2500 Valby

Telefon: (01) 17 16 01

Til alle medlemmer af N.K.S.!

Så kom endelig det sidste nummer af KAKTUS fra min hånd. Den sene fremkomst af »juli-nummeret« illustrerer glimrende, hvorfor det har været nødvendigt for mig at bede om afløsning fra posten som redaktør: mit arbejde og min familie beslaglægger så meget af min tid, at det er svært at afse de nødvendige timer til også at passe KAKTUS ordentligt.

Arbejdet med KAKTUS fik jeg overdraget i 1979, hvor vores fremragende redaktør af bladet siden 1974, Kjeld Christiansen, døde pludseligt. Det har været spændende, udfordrende og besværligt at videreføre Kjelds arbejde - jeg håber, at Kjeld ikke har taget sig alt for ofte til hovedet i sin himmel, når han har kigget ned for at se, hvorledes det gik med KAKTUS. Nå, men skulle det være sket, så kan vi alle glæde os over, at der kommer to nye redaktører til: Bjarne Kjempff og Erik Holm - gode og fornuftige jyder, som nok kan sætte skik på bladet. For dem vil arbejdet nok være lige så spændende og udfordrende; men skulle vi ikke alle forsøge at gøre en indsats, således at det ikke også bliver besværligt? Selvfølgelig! Denne indsats består i at forsyne dem med mange, gode manuskripter. Kredsen af forfattere til KAKTUS har aldrig været særlig stor - i realiteten for lille til at holde et blad af KAKTUS' størrelse »gående«. Dette forhold skulle vi gerne have ændret på, for ellers må også Bjarne og Erik ty til oversættelser af stof fra udenlandske tidsskrifter. Det er der jo ikke noget galt i. De udenlandske artikler har - efter min mening - generelt været gode; men det ville være rart med noget mere stof fra vore egne medlemmer - dels fordi originale artikler er mere interessante, dels fordi det er mindre arbejdskrævende at publicere et originalmanuskript, end det er at publicere en oversættelse. Derfor: sørg for, at de nye redaktører får et overkommeligt arbejde - skriv til dem, skriv til KAKTUS!

Til sidst en tak til alle de mennesker, der har hjulpet mig med at få KAKTUS »på gaden« - ingen navne nævnt, ingen navne glemt. Dog, et enkelt navn skal nævnes: Inge Grønlund. Denne gode og tålmodige kvinde; min hustru. Hun har - den ene gang efter den anden - taget sig af ungerne, støvsuget og vasket op (det er ellers min »afdeling«) og lagt øre til irriterende skrivemaskineklapren om natten, når »Hans skulle lave blad«. Uden hendes indsats var det nok ikke gået for Den gamle Redacteur.

Mange, venlige hilsener fra
Hans Grønlund

Kredsrepræsentanter:

Norge: Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, 2013 Skjetten, telf. (02) 74 04 03.
Østlandet/Oslo: Lars B. Woldseth, Tante Ulrikkes Vei 29, Oslo 9, telf. (02) 10 25 79.
Finland: Guy Söderman, Sandarvsvägen 24 B 9, 00900 Helsingfors 90.
Sverige: Torbjörn Haldammen, PL 2501, 170 90 Fjärdhundra, telf. 0171 - 915 74.
Sydsverige: Kjell-Erik Nilsson, Axel Danielssons väg 306, 214 82 Malmö, telf. 040 - 139944.
Sydslesvig: Holger Schönfeld, Lärkevej, D-2391 Hviltenberg, Sydslesvig.
Nordjylland: Dorthe Møller Jensen, Døvnældevej 10, 9800 Hjørring, telf. (08) 92 48 45.
Vestjylland: Erik Holm, Fruehøjvej 36, 2. tv., 7400 Herning, telf. (07) 12 32 82.
Østjylland: Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tåstrup, 8410 Rønde, telf. (06) 36 73 25.
Sønderjylland: Thomas Nissen, Simmerstedvej 91, 6100 Haderslev, telf. (04) 52 23 28.
Fyn: Ebbe Dreyer Skov, Kornmodvænget 2, 5210 Odense NV, telf. (09) 94 13 43.
Sjælland: Poul Erik Hansen, Esberns Allé 2 st., 2860 Søborg, telf. (01) 69 90 39.

Diateket:

Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tåstrup, DK-8410 Rønde.

Tidligere årgange af »KAKTUS«

Nedennævnte årgange af KAKTUS kan købes ved henvendelse til Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tåstrup, DK-8410 Rønde, tlf. (06) 36 73 25. Betaling: Check eller på giro nr. 2 18 22 89.

Årgang 5-8: 5 kr. pr. nummer (årg. 5 nr. 2 uds.; årg. 8 er på kun 2 nr.). Årgang 9-16: 10 kr. pr. nummer (årg. 13 og årg. 14 nr. 1 udsolgt).

EN SPÆNDENDE HAVE fortjener SPÆNDENDE PLANTER

**ikast staudeplanteskole
Flaskagervej 5 - 7430 Ikast
(07) 15 37 93**

HAR DE PRØVET AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret?

Få et gratis prøvenr. af vort medlemsblad »Orchideen«, der kommer 10 gange årligt.

Kontingent kr. 125.

DANSK ORCHIDE KLUB

Solsikkevej 7,
4600 Køge.

INDKØBSCENTRALEN

Nordisk Kaktus Selskabs indkøbscentral skaffer potter, gødning og andre ting, vi har brug for i vor hobby. Salg af N.K.S.-emblemer og N.K.S.-kuverter foregår også gennem indkøbscentralen. Henvendelse til:

FIND AALBÆK MADSEN

Langedamsvej 11
DK-5500 Middelfart
Giro 6 60 02 63

– næste gang De kommer til

KØBENHAVN

bør De i egen interesse besøge

Thorvald Petersen's Handelsgartneri

Jagtvej 74

her finder De det største udvalg i

KAKTUS og SUKKULENTER i alle størrelser

Kaktusgødningen SUKUROL føres

KAKTUS

Stort udvalg i frøplanter og sjældne
importplanter samt mange
arter Sempervivum, Papyrus og
andre prydgæsser.

Bent Jørgensen

Vejlegårdsvej 99 – Vallensbæk
2620 Albertslund – Tlf. (02) 64 50 95

Plantelister udsendes ikke

Allerede før De når Hamborg, kan De finde
vort kaktusgartneri »Klein Mexiko«. Vor
LILLE virksomhed har altid et STORT sorti-
ment af interessante planter til Dem!
De er velkommen til et besøg til enhver tid,
undtagen mandag. Grupper helst forudan-
meldelse. - Ingen forsendelser.

OTTO POUL HELLWAG

KAKTUS GARTNERI

D. 2067 Reinfeld/Holsten

Steinfelder Heckkaten

(vejen Reinfeld-Bad Segeberg)

DER KAKTEENLADEN

Jörg Köpper

Lockfinke 7 - D-5600 Wuppertal 1

Vi har et stort udvalg i artikler til vores hobby
og et stort udvalg af kaktusbøger - også
antikvariske. Skriv efter vores gratis post-
ordrekatolog og bogliste.

KARLHEINZ UHLIG

Frø - Kulturplanter - Import - Eksport

Lilienstr. 5 - Postbox 1107

D-7053 KERNEN i. R.

TILBUD:

Ariocarpus retusus	DM	25 - 35
Ferocactus gracilis		26 - 30
Rebutia violaciflora		4
archibuiningiana		5
rutida		5
Turbinicarpus polaskii		8 - 12
Turbinibarpus klinkerianus		8 - 10

WHITESTONE GARDENS LTD.

**Sutton-under Whitestonecliffe,
Thirsk, N. Yorks. Y07 2PZ, England**

Specialist i postordrer af kaktus og andre
sukkulenter, bøger, frø m.m. Send tre inter-
nationale svarkuponer (post) for vor fuldt
illustrerede 36 siders prislister, som inde-
holder verdens mest omfattede bogliste.

Ing. H. van Donkelaar

Lantje 1 a – Postbus 15

NL-4250 DA Werkendam – Holland

Betydeligt udvidet sortiment i sukkulenter,
kaktus samt andre sjældne planter. Ny plan-
teliste sendes mod forudbetaling af 3.50 hfl.
Frøliste gratis.

Alle henvendelser kan ske på dansk!